

PAR LATGAĻU RAKSTĒIBU

Lai latgaļu rokstu volūdā ikvīnu latgaļu vārdu varātu uzrakstēt precīzi tāi, kāi tū izrunoj, jir napīcīšami vāļ papyldus 9 mēikstynōtūs leidzskaņu burty. Tōpāc nūsyutu Jius pōrveidōtu fontu (Windows sistēmai), kas nūdrūšinoj itūs burtu rakstēišonu, i instrukceji itō fonta īrakstēišonai datorā. Itī mēikstynōtūs leidzskaņu burty beja jou Pītera Stroda īčerēiti, tikai tūs īvīššona praseja lelus leidzekļus, kāidus tūreizejo valdēiba latgaļu volūdai naatvāļāja: tymā laikā tekstu drukōšonai lītova tipografejiš burtus, a individualai rakstēišonai – rokstammašinys. Itys apreikojums beja jōpōrtaisa. Tagad, datoru laikā, itōs problemys vairs napostōv.

Nūsyutu ari 5 munus rokstus, kas uzrakstēiti jaunā ortografeji ar daudzijim mēikstynōtijim leidzskaņu burty i veļtēiti latgaļu volūdai: „Par latgaļu rokstu volūdu”, „Par latgaļu volūdu”, „Par latgaļu volūdys alfabeta īvīššonu”, „Par vīnu P. Stroda rokstu”, „Par P. Stroda latgaļu rokstu volūdu”.

Īsadūmōsīmāš, ka latgaļu volūda atzeita par reģionalū volūdu Latgalī i skūlōs otkon mōca latgaļu volūdu. Kāi māš īskaidrōsim tam cylvākbārnam-skūlnīkam, par kū jis nadreiksē rakstēiļ „agļa” i „ušņa” tāi, kāi jis tū izrunoj i dzierd, a jam vajag rakstēiļ „egle” i „usne” tāi kāi latvīšu volūdā (jis tak mōcōs obys volūdys) i par kū latvīšu volūdā kāi izrunoj i dzierd „egle” i „usne” tāi i roksta „egle” i „usne”. Par kū?

Par kū māš, latgaļi, aizvītojam ar latvīšu volūdys vōrdym poļ tūs vōrdus, kurus jou seņ varājam uzrakstēiļ latgaliski? A tagad varam uzrakstēiļ latgaliski vysus vōrdus! Tak cīnēisim sovu senču volūdu! Visi aizsprīdumi jir tikai myusu gōlvōs! I skūlōs mōcēisim teiru latgaļu volūdu!

Sajemtū fontu leidz ar instrukceji syutot sovīm paziņom, ar kury m sasarokstot internetā. Tod Jius varāsiļ nūsyutēiļ vīns ūtram tekstu. Sovāidōk, ja sajāmāja datorā nav īrakstēits fonts, tod Jiusu tekstu vyspyrms jōpōrveidoj par attālu. (Itys teksts i instrukceja i muni 5 roksty ari pōrveidōti kāi attāly, jō sovāidōk Jiusu dators naatpazeitu ar akūtu mēikstynōtūs burtus). Teksta pōrveidōšonu par attālu izdora ar programmu PDFCreator (bezmaksas programma), kuru vajag instalēiļ (uzstōdēiļ) Jiusu datorā.

Munā reicēibā jir ari fonts Mackintosh sistēmai. Ja jius tū vajag, syutot ziņu pa e-postu.

Adolfs Stalidzāns

Muns e-posts adolfs.stalidzans@inbox.lv

Pīzeiņa. Fonts dōrbojas tikai Word-ā, tōpāc pa e-postu tekstu voi attālu var syutēiļ tikai kāi pīlykumu. Ja pīlykums jir teksta veidā, tod sajāmājam pāc teksta lejupīlādēišonys vyss teksts jōīzeimāj, pāc tam ekrāna augšā kraisyjā styurī ūtryjā lūdzeņī nu kraisōs pusīš ar buļteņi vajag samekļāt izlācūšjā sarokstā „Garamond3LTG” i aktivizāt tū (naskotūtīs uz tū, ka lūdzeņī jou jir uzroksts „Garamond3LTG”). Pāc tam vajag nūjemt īzeimājumu.